

О. М. Тищенко
СУШІННЯ — СУШКА —
ЗНЕВОДНЕННЯ

Який із цих термінів краще використувати на позначення процесу “вилучення, випаровування вологи із твердого тіла або його поверхні різними способами”?

У словниках української мови зафіксовані лексеми *сушіння* і *зневоднення*. *Сушіння* — “дія за значенням *сушити* і *сушитися*”; *сушка* — “дія за значенням *сушити*”. Своєю чергою, *сушити* — “позбавляти вологи, робити що-небудь сухим, помістивши його на повітрі, в теплому місці; позбавляти вологи, робити сухішим, сухим” (Словник української мови: В 11 т. — К., 1970—1980, т. IX, с. 874—875). *Зневоднення* означає “дія до *зневоднювати* — видаляти з чого-небудь воду, вологу; робити сухим, обезводнювати” (Словник української мови: В 11 т. — К., 1970—1980, т. III, с. 653).

Отже, на позначення “вилучення, випаровування вологи із твердого тіла або його поверхні різними способами” рекомендуємо вживати термін *зневоднення*, а термін *сушіння* — на позначення “позбавлення вологи тепловим способом”.

Н. О. Яценко
ТОРГОВЕЛЬНА МАРКА

Терміносполука *торговельна марка* (від нім. *Marke* — клеймо, помітка) — це один із засобів ідентифікації товарів або послуг. Позначеннями ідентифікації

можуть бути, зокрема, слова, літери, цифри, зображувальні елементи, комбінації кольорів (Великий енциклопедичний юридичний словник / За ред. Ю. С. Шемшученка. — К., 2007, с. 895).

Уживання терміносполуки *торговельна марка* є правомірним в усіх юридичних науках, зокрема галузевих (конституційне право, адміністративне право, цивільне право, цивільно-процесуальне право, трудове право, сімейне право, аграрне право, екологічне право, міжнародне право тощо) та спеціальних (криміналістика, кримінологія, судова медицина, судова психіатрія та ін.).

Н. О. Яценко

**ФАКТИЧНА ВАРТІСТЬ
ВИКОНАНИХ РОБІТ — ВАРТІСТЬ
ФАКТИЧНО ВИКОНАНИХ РОБІТ**

Фактична вартість будівництва — це сума фактичних капітальних витрат забудовника. За умови підрядного способу будівництва фактичну вартість будівництва становлять: витрати на будівельні та монтажні роботи за кошторисною вартістю (договірною ціною) в

сумах, оплачених замовником; фактична вартість придбаного замовником обладнання, інструменту, інвентарю; витрати на проектно-пошукові роботи, а також витрати, віднесені на інвентарну вартість об'єкта будівництва. За господарського способу будівництва фактичну вартість будівництва становлять усі фактичні витрати, здійснені забудовником за рахунок капітальних вкладень (А. Г. Загородній, Т. Л. Вознюк, Т. С. Смовженко. *Фінансовий словник*. — К., 2002, с. 64, 462).

Без сумніву, у вказаному терміносполученні означення *фактичний* стоується безпосередньо слова *вартість*, а у виразі *вартість фактично виконаних робіт* слово *фактично* пов'язано зі словом *виконаних*.

Отже, поняття “*фактична вартість виконаних робіт*” і “*вартість фактично виконаних робіт*” не тотожні. Відтак питання суду про “фактичну вартість виконаних робіт з урахуванням підписаних і непідписаних актів” означає, по суті, питання про фактичну вартість робіт, перерахованих у цих актах, тобто, чи відрізняється вартість робіт, указана в актах, від вартості, яка повинна бути вказана в актах (фактична вартість), відповідно до вимог будівельних норм чи документів, погоджених сторонами. З висновків експертів випливає, що відповіді на поставлені питання подано саме в такому розумінні. Через те що, на думку експертів, визначити вартість фактично виконаних робіт не видається можливим у зв'язку з відсутністю документації, передбаченої договором, експертиза визначила фактичну вартість робіт, указану в підписаних і непідписаних актах. Експерти дійшли висновку, що вартість робіт фактично менша, ніж вартість, указана в актах, встановивши таким чином фактичну вартість робіт, перераховану в актах.

Щодо вартості фактично виконаних робіт, то у висновку експертизи чітко зазначено, що визначити її не видається можливим. Однак, виходячи за актом “Фактическое выполнение работ КМСРНАТ по состоянию на 17 августа 2007 год” експертами було визначено вартість робіт, які були фактично виконані.

Н. О. Яценко

**АНТИКОРОЗІЙНИЙ ЦЕХ —
ЦЕХ ЗАХИСНИХ ПОКРИТТІВ**

Тлумачний словник української мови / Уклад. і голов. ред. В.Т. Бусел — К., 2004, с. 20). Термін *антикорозійний* є семантично еквівалентним відповідником терміна *протикорозійний* “який служить для запобігання корозії” (Там само, с. 992), оскільки вони мають спільний корінь *корозія* (лат. *corrosion* — < *corrode* — “гризу, роз’їдаю”) — “явище руйнування металевих об’єктів, споруд унаслідок дії агресивного середовища” (Тлумачний російсько-українсько-англійський словник із протикорозійного захисту газопроводів / За заг. ред. А. А. Рудніка. — Харків, 2000, с. 186), а іншомовний префікс *анти*— означає “ворожість, скерованість проти чого-небудь” (Словник іншомовних слів. — К, 2000, с. 88).

Термін *захисні покриття* вживається зі значенням “штучно створені шари на поверхні металу, призначені для захисту його від корозії” (Там само, с. 602).

Отже, зазначені терміни *антикорозійний*, *протикорозійний* і словосполучення *захисні покриття* є синонімічними, тотожними, тобто такими, що розкривають одне поняття, яке сформоване на основі спільного лексичного компонента запобігання корозії і захист від корозії (див. визначення відповідних термінів).

Н. О. Яценко

**УПУЩЕНА
(ВТРАЧЕНА) ВИГОДА —
ВИПЛАТИ СТРАХОВОЇ СУМИ —
ВИПЛАТА СТРАХОВОГО
ВІДШКОДУВАННЯ —
ВИПЛАТИ КОМПЕНСАЦІЙНІ**

Термін *упущена (втрачена) вигода* в українській мові вживається на позначення юридичного поняття “дохід, який міг би отримати суб’єкт підприємницької діяльності в разі здійснення своїх прав, але не отримав через не залежні від нього обставини чи протиправні щодо нього дії інших суб’єктів (якщо розмір його передбачуваного доходу можна обґрунтувати)” (Словник термінів і понять, що вживаються у чинних нормативно-правових актах України. — К., 1999, с. 419; Загородній А. Г., Вознюк Г. Л., Смовженко Т. С. Фінансовий словник. — К., 2000, с. 80).

Слово *виплата* в українській мові може вживатися з такими значеннями: “плата за що-небудь”, “повернення, сплачування боргів частинами або повністю”. У юридичній термінології вживаються терміни *виплата страхового відшкодування* на позначення “основного зобов’язання страховика за договором страхування; етап, який завершує страхові відносини в разі загибелі або пошкодження майна” (порядок і терміни таких виплат визначені

чинним законодавством та нормативними документами і залежать від категорії страхувальників, форми страхування, виду застрахованого майна тощо); *виплата страхової суми* — “основне зобов’язання страховика за договором особистого страхування” (передбачає надання грошової допомоги застрахованому або членам його сім’ї у разі настання страхового випадку); *виплати компенсаційні* на позначення поняття “відшкодування витрат, пов’язаних із виконанням трудових зобов’язань (наприклад, у відрядженні — добові, проїзні, квартирні тощо)” (Великий тлумачний словник сучасної української мови. — К., 2004, с. 105; Загородній А. Г., Вознюк Г. Л., Смовженко Т. С. Фінансовий словник. — К., 2000, с. 83).

Щодо юридичного навантаження термінів *упущена вигода* та *страхова виплата* радимо звернутися за консультацією до Інституту держави та права ім. В. М. Корецького Національної академії наук України.

Л. О. Тищенко

**СЕПАРУВАННЯ / ПОДІЛЬНІСТЬ /
ФРАКЦІОНУВАННЯ —
СЕПАРУВАТИ / ПОДІЛЯТИ /
ФРАКЦІОНУВАТИ**

Які українські терміни вживати на позначення “поділяти суміш на складники за певною ознакою”?

Вважаємо, що доцільно вживати лексеми *сепарувати / сепарування* або *фракціонувати / фракціонування*. Російський термін *сепарирование* перекладають як *сепарування* “дія за значенням *сепарувати* — відокремлювати одну речовину від іншої, виділяти одну речовину зі складу іншої” (Словник української мови: В 11 т. — К., 1970—1980, т. IX, с. 127). Російський термін *фракционирование* — укр. *фракціонування* “дія за значенням *фракціонувати* — піддавати що-небудь розподілу на фракції; виділяти з чого-небудь фракцію (компонент складної рідини, який кипить у вузькому проміжку температури)” (Словник української мови: В 11 т. — К., 1970—1980, т. X, с. 640).

Отже, заперечень щодо вживання цих термінів немає.

Поділяти — “ділити що-небудь на частини”; *подільність* — “це властивість за значенням *подільний* — який можна поділити, який ділиться” (<http://www.slovnyk.net/>). Як бачимо, цей термін не підходить для вживання його на означення “поділяти суміш на складники за певною ознакою”.